

men ogsaa Nutiden, vi vel skulle lægge Mærke til; jeg mener, at der allerede er indtraadt saadanne Forhold, som maae give Folket al mulig Anledning til Betænkelse og dets Repræsentanter til med det største Alvor at overveie, hvad der maatte være det Rigtige. Det forekommer mig desuden, at et Skridt, som maa medføre saa alvorlige Følger som det nærværende, ikke havde været nødvendigt. Rigsdagen er kommen Regjeringen imøde med den største Beredvillighed, saa langt den kunde; men, da Regjeringen fordrøede Mere, end man kunde indrømme, har Rigsdagen med en tilfældig Majoritet bestemt nægtet det, og jeg mener, at der deri ligger en saa bestemt Udtalelse, som behøves, af, at Regjeringen kun kan vente Rigsdagens Samstemning, saalænge den gaaer frem i grundlovmæssig Aand, men at den derimod, saasnart den gaaer videre, kan vente sig den allerbestemteste Modstand. Jeg mener, at dette havde været tilstrækkeligt, og jeg mener, at Rigsdagen dermed kunde have ladet sig nøie; men, da den langt overveiende Majoritet her i Thinget har været af en modsat Mening, og har antaget, at det var nødvendigt, at Ministeriet udtalte sig bestemt, er naturligvis Forholdet nu blevet anderledes. Jeg maa erkende, at den Naade, hvorpaa det ærede Ministerium udtalte sig i Grundlovsagen, ikke har svaret til min Forventning; jeg mener, at, dersom de forandrede Forhold, dels i Europa og dels inden for vor egen Stats Grænse, have gjort Modificationer i, hvad der tidligere var udtalt, nødvendige, saa vilde saavel Folket som dets Repræsentanter have været Ministeriet megen Tak skyldig, hvis det aabent havde udtalt sig, saaledes at man vidste, hvad man havde at rette sig efter, istedetfor at svare paa den Naade, som skeet er. Naar man altsaa ved denne Adresses Indbringelse er bragt paa det Punkt, at man skal erklære sig, maa jeg erkende, at jeg ikke kan give min Stemme imod den foreliggende Adresse, uagtet flere Udtryk deri efter min Mening ere for stærke og ikke heldigt valgte, men paa den anden Side maa jeg, som jeg allerede har udtalt, ligeledes erkende, at det Tidspunkt, hvori Adressen er fremkommen, er saa uhel-

digt, at jeg for min Part ikke drister mig til at deeltage i Forhandlinger, hvis Resultat Ingen af os kan bedømme; jeg drister mig ikke til at bidrage til en Krisis, hvis Følger Ingen af os forud kan beregne, og det netop paa en Tid, hvor det er lykkes os at erholde en Anerkjendelse af en Neutralitets-Erklæring, paa hvis Overholdelse jeg antager vor Fremtids Skjæbne for en stor Deel berouer (M. Hage: Hvad er det for en Anerkjendelse!).

Naar jeg har udtalt, vil den ærede Rigsdagsmand maaskee spørge mig, og jeg skal da svare. Forøvrigt er det vel noksom bekendt, hvortil jeg sigter. Jeg maa derfor gribe til den sidste Udvei, nemlig den, som allerede er bleven antydet af forskjellige andre Talere, ikke at stemme, idet jeg dog formener, at i en Sag, som nærværende, har det, ikke at stemme, ligesaa vel sin Betydning, som at stemme enten for eller imod.

Sall: Jeg havde ikke troet, at jeg skulde faae Anledning til at tage Ordet i denne Sag, idet den oprindelig indgivne Adresse gjentagende Gange er bleven saa udførlig og grundig udviklet og forsvaret af selve Forslagsstilleren, at jeg havde antaget, at der ikke vilde blive nogen Opfordring til yderligere at tage Ordet for samme. Der er imidlertid dog og navnlig iaften fremkommet enkelte Uttringer, som efter min Mening trænge til nogen Berigtigelse, og, idet jeg skal give denne Berigtigelse, vil jeg tillige med det Samme gribe Leiligheden til, i nogle, som jeg dog haaber, ikke meger vidtløftige Bemærkninger at antyde min hele Opfattelse af den indgivne Adresse. Jeg troer da for det Første, at det maa ansees som en Selvfølge, at et Adresseforslag, som indgives af et enkelt af Thingets Medlemmer, umuligen i alle dens enkelte Ord og Udtryk ganske vil kunne stemme overens med ethvert enkelt Medlems Ansuelser, Ønsker eller Smag. Det, som maa være det Afgjørende for dem, som ville tiltræde et saadant Forslag, forekommer mig alene at kunne være Hensynet til, om de samstemme i et saadant Forslags væsentlige Indhold og Formaal. Det væsentlige Indhold af Adressen er tydeligt og bestemt udtalt i selve Adressen.